

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 43. Solus Papa jure ordinario, & subinde Episcopus jure
extraordinario, ex præsumpta rationabiliter Papæ voluntate, dispensat in
impedimentis, solo Ecclesiastico jure matrimonium dirimentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

CAPUT XLIII.

Silvus Papa jure ordinario, & subinde Episcopus jure extraordinario, ex presumpsa rationabiliter Papa voluntate, dispensat in impedimentis, solo Ecclesiastico jure matrimonium dirimentibus.

- 376 Ratio prioris partis est, quia dicta impedimenta, vel à Conciliis Generalibus, vel à SS. Pontificibus instituta sunt. In legibus verò SS. Pontificum, vel Generalium Conciliorum, Episcopi, utpote ipsi inferiores, jure ordinario dispensare non possunt. Cùm inferior, jure ordinario dispensare nequeat in lege Superioris, cap. cùm inferior de majori. & obed.
- 377 Ratio posterioris partis est, quia subinde occurrunt circumstantiæ, in quibus necessitas urgens exigit hic & nunc cum aliquibus dispensari, & interim vel tempus, vel aliæ circumstantiæ non permitunt pro dispensatione recursum ad Pontificem. In illis proinde circumstantiis rationabiliter præsumitur voluntatem S. Pontificis esse, ut id Episcopi faciant, quod Pontifex ipse per se faceret, si de eo requisitus esset, ut tradunt omnes communiter Theologi, & Canonistæ, firmat consuetudo, dictaque recta ratio. Incredibile namque est, S. Pontificem velle dispensationem illam sibi reservatam in summis angustiis, cum animarum, gravissimorumque inconvenientium periculo. Cùm Pontifex præsumi nequeat id velle quod repugnat charitati, bonoque fidelium regimini. Repugnat autem charitati, bonoque fidelium regimini, velle, quod fideles, qui matrimonium bonâ fide cum impedimento dirimente ignoranter contraxerunt, in circumstantiis, in quibus ad S. Pontificem recurrere nequeunt, opportuno quo hic & nunc maxime indigent remedio mancant delinuti. Id ergo velle Pontificem præsumi nequit. Rationabiliter proinde præsumitur velle, ut Episcopus pro tunc provideat de remedio opportuno cum talibus personis, ob urgentem necessitatem dispensando. Unde Zerola, Episcopus Minoricensis, in sua *Praxi Episcopali* p. 1. verbo *dispensatio* §. ad quintum testatur, sibi ex Romana Curia datum responsum, dispensationum illarum potestatem esse penes Episcopum, concurrentibus sex circumstantiis sequentibus.
- 1^a. ut matrimonium jam sit contractum;
- 2^a. ut sit contractum cum ignorantia impedimenti, ad eoque bonâ fide. Cum enim Tridentinum sess. 24. c. 5. de reform. matrim. spe dispensationis consequendâ eos carere velit, qui *intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere presumpserint*, æquum non est potestatem dispensandi cum talibus, Episcopis esse concessam.
- 3^a. ut sit consummatum.
- 4^a. ut impedimentum sit occultum, id est publicâ famâ non vulgatum, nec deductum ad forum contentiosum; vel in eo, ob defectum sufficientis probationis licet diremptâ, reus sine nota dimissus. Si enim impedimentum fuerit publicum, in eo Episcopus dispensare non potest. Neque enim periculum est scandalum ex publica talium conjugum separatione.
- 5^a. ut partes ad eam pauperes sint, ut ad Summum Pontificem, vel ad Legatum mittere nequeant.
- 6^a. ut scandalum verisimiliter oriatur, si foret separatio.
- Si qua ex his circumstantiis desit, & personæ reverâ sint pauperes, vel rudes ac rusticæ, Episcopalis vel Sacerdotalis charitatis erit hanc dispensationem à Sede Apostolica procurare in forma pauperum, ut à personis illis nihil exigatur.
- 385 Circa matrimonia verò contrahenda, longè
Tom. III.

contractor est Ordinariorum potestas. Si tamen magna id necessitas possulet, nec temporis angustia recursum permittat ad Pontificem, vel ejus Legatum, sicut Episcopus ob similes circumstantias dispensare potest post, ita & ante matrimonium contractum. Ita Sanchez l. 2. disp. 40. n. 1. Sylvius, aliique multi. *Ejusmodi autem necessitas* (inquit Sylvius) *videtur esse, si quis morti proximus, ad legitimandos liberos, vel ad restaurandum bonorem, vel pro bono, aut pro compositione magnæ litis, velit matrimonium contrahere; obset autem impedimentum dirimens, nec possit adiri Pontifex, vel ejus Legatus, habens potestatem dispensandi. Item si sponsus aut sponsa manè venit ad confessionem, & per eam deprehendatur esse inter illos impedimentum dirimens (v. g. affinitatis ex copula illicita) cujus manifestatio esset causa gravis infamiae, & si non statim procedant ad contractum, alteruter æstimabitur fuisse confessus aliquod enorme peccatum, ob quod Parochus nolit, vel etiam non possit eos conjugere; jamque amici sunt in diem illum vocati, omnique ad nuptiale convivium parata, nullaque occurrit via cavendi publicum scandalum, infamiam, vel gravissimas inimicitias, si matrimonium differatur. In his rerum angustiis ad Episcopum recurrendum est, ut dispense pro conscientie foro. Quod ab ipso fieri posse, docent (cum Sylvio) Sanchez, Reginaldus, Præpositus, Bonaciua, Barbosa, Perez, Dicastillo, Pontius, Villalobos, Diana, plures ex ipsis referens p. II. tr. 3. resol. 80. contra Sotum, Cordubam & Medinam.*

Addit tamen Sylvius, in hoc casu videndum, 386
an Confessarius non possit scandalum & infamiam dispensationum cavere, jubendo penitenti ut voceat castitatem ad unum, duos menses, ut interea quærat dispensatio; penitens autem consanguineis & amicis dicat, se habere votum castitatis, & propterea Pastorem velle, ut expectetur dispensatio. ... Quod si tali modo possit differri matrimonium, sine ullius gravi nota vel infamia, donec recurratur ad S. Sedem, vel Nuntium sufficienti potestate instructum, Episcopus non potest dispensare. Si verò possit quidem evitari infamia & omne dedecus per aliquam dilationem, non possit tamen esse recursum ad Pontificem, vel ad eum, qui facultatem habet dispensandi, nec etiam possit matrimonium totaliter impediri sine magno scandalo, & dedecore, poterit Episcopus dispensare.

An etiam Vicarius Generalis Episcopi? Ne-
gant citati Authores Vicarium Generalem posse
in illis extraordinariis casibus dispensare; nisi Episcopus hoc ipsi specialiter commiserit, vel rationabiliter præsumatur dedisse ipsi omnem suam potestatem, etiam quam habet, ut S. Sedis Delegatus. Quam rationabiliter præsumitur ipsi dedisse Episcopus, plures possidens Episcopatus, ab invicem remotissimos. Videri potest Gobat tr. 9. n. 584.

Ad extremum observo, nonnullis Episcopis
esse titulo præscriptionis acquirum esse dispensandi in quibusdam impedimentis dirimentibus. Quod fieri posse tradit (cum communi) Layman l. 3. tr. 1. c. 8. n. 15. Et sic Episcopus Leodiensis, cujusque Vicarius Generalis (ut Lessius observat loco citato, verbo *matrimonium*, cast. 9.) dispensare possunt cum pauperibus in tertio & quarto gradu affinitatis, quando justa necessitas celerem exigit dispensationem. Et quia Episcopatus Namurcensis extractus fuit à Leodiensi, idem prædicare solent Episcopi Namurcenses, jure præscripto ab annis plusquam octoginta. In nonnullis etiam Galliarum Diocæsis certum est id prædicari.